

อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนคร

ระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509

POLITICAL IDEALS OF THAILAND'S NATION BUILDERS IN SAKON NAKHON

PROVINCE IN THE PERIOD 1937 – 1966

25

อนิรุทธิ์ เพี้ยเทพ*

รองศาสตราจารย์ ดร.พิศาล มุกตาร์คมี**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารักษ์ เณลิมพันธุ์ศักดิ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยและสาเหตุที่นำไปสู่การก่อเกิดอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 (2) สารสำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ในเรื่อง (2.1) ความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตของประชาชนจากรัฐ (2.2) การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (2.3) การต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบท และ (3) ผลกระทบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ที่ส่งผลกระทบต่อปัจจุบัน

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจาก เอกสารสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480–2509 และโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกอดีตผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (สมาชิกคอมมิวนิสต์) จำนวน 1 คน ผู้ที่มีความรู้หรือเคยเข้าร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 2 คน และนักวิชาการ 3 คน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยและสาเหตุที่นำไปสู่การก่อเกิดอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 นั้นเกิดจากระบบคอมมิวนิสต์ในต่างประเทศได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศไทย โดยใช้กลวิธีดึงประชาชนที่ผิดหวังต่อนโยบายและแนวคิดของรัฐบาลและปัญหาสังคมไทยมาเป็นแนวร่วม โดยเฉพาะจังหวัดสกลนครเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สภาพความเป็นอยู่ การดูแลของภาครัฐที่ยังมีให้ไม่ถึงถึงและขาดความเป็นธรรมในสังคม นำไปสู่แนวคิดที่ขัดแย้งระหว่างชนชั้นปกครองกับผู้ถูกปกครอง ระบบราชการไม่มีความยุติธรรมในการบริหารราชการ รวมไปถึงการปราบปรามของภาครัฐที่เข้มงวดจนเกินไป จนราษฎรบางส่วนต้องได้รับความทุกข์ยากหมดทางเลือกต้องเข้าร่วมเป็นผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (2) สารสำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 คือ ความต้องการการปกครองที่ดีจากภาครัฐและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นการต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบทหรือภาคอีสาน (3) ทางด้านผลกระทบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 นั้นได้ส่งผลกระทบทำให้เกิดขบวนการคอมมิวนิสต์รวมถึงอุดมการณ์ที่มีแนวทางต่างกับฝ่ายรัฐ มีอาวุธ มีมวลชนของตน นำมาสู่การเกิดความ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม ผู้ที่มีอุดมการณ์ทางคอมมิวนิสต์ถูกกำจัดออกจากสังคม ด้วยมาตรการต่างๆ ที่ไม่เป็นธรรม จนเกิดการสูญเสียชีวิต ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในพื้นที่ เกิดการเรียกร้องทางสังคมขึ้น ต้องพยายามต่อสู้ตามวิถีทางของตนเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น การต่อสู้ดังกล่าว กลายมาเป็นแรงกระตุ้นและเป็นการวางรากฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสกลนครให้รู้จักสิทธิและสามารถทำงานต่อไปในสังคมได้

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) factors and causes leading to the political ideals of nation builders of Thailand in Sakon Nakhon Province in the years 1937–1966; (2) The main essence of those ideals, particularly in the areas of (2.1) the government's failure to understand the people's way of life, (2.2) development of a capitalist economy, and (2.3) demands and struggles for justice in rural society; and (3) impacts of those political ideals that can still be felt today.

This was a qualitative research based on research of printed documents, websites and academic reports related to the Communist Party of Thailand in Sakon Nakhon Province in the period 1937 – 1966 as well as in-depth interviews with one former member of the Communist Party of Thailand, 2 people knowledgeable about the Communist Party in Sakon Nakhon Province, and 3 academics. Data were analyzed through content analysis and descriptive analysis.

The results showed that (1) The primary cause that led to the political ideals of members of the Communist Party in Sakon Nakhon in 1937–1966 was the communist system in other countries that spread into Thailand, along with the initiators' strategy of pulling in people who were disenchanted with the Thai government's policies and ideas and dissatisfied about problems in Thai society. The supporting factors in Sakon Nakhon were its geographical features and standard of living, because government services did not reach most people and most places. In addition, inequality in society led to a conflict between the ruling class and the governed. The bureaucracy was not fair in its management of government services. Overly severe suppression by the state caused some citizens to feel that they had no other choice but to join the communist guerillas. (2) The main points of the ideals of the Communist Party members in Sakon Nakhon were to bring about good governance and fairness in society. They considered themselves champions fighting for justice in the rural society of northeast Thailand. (3) As for the impact of the communist ideals, when the movement grew, following ideals that differed from those of the ruling administration, and the communist movement had followers and weapons, a conflict arose between groups of people and there was a rift in society. People who subscribed to communist ideals were unfairly restricted from society through various measures, leading to loss of security and safety and loss of life. As a result, there were demands for justice and local people tried to struggle in their own way to solve their local problems. This struggle was the impetus that laid the foundation for increased political participation on the part of citizens in Sakon Nakhon and helped them understand their rights so they could continue to work in the society.

บทนำ

นับแต่ปี 2475 ถึงหลังการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางการเมืองการปกครอง แนวทางการปกครองประเทศยังหาทิศทางที่ชัดเจนไม่ได้ ในขณะที่หลายประเทศทั่วโลกยังเผชิญอยู่ในช่วงยุคสงครามเย็น และเร่งฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายของสงคราม รูปแบบของการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองการปกครองที่เปลี่ยนแปลงไป คือ การแข่งขันทางอุดมการณ์ทางการเมืองระหว่าง 2 ขั้วทางการเมือง ได้แก่ โลกเสรีประชาธิปไตยที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับโลกสังคมนิยมที่นำโดยสหภาพโซเวียต ที่แสวงหาพันธมิตรร่วมอุดมการณ์ และแพร่ขยายไปสู่หลายๆ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ก่อให้เกิดความขัดแย้งและการต่อสู้ด้านอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรงในช่วงเวลานั้น จนทำให้เกิดการสู้รบกันเองของคนไทย และเป็นเหตุให้มีคนล้มตายไปจำนวนมาก ถือเป็นเหตุการณ์ที่น่าเศร้าสลดของประวัติศาสตร์ไทย

การแพร่ขยายของโลกสังคมนิยมจากสหภาพโซเวียต มาสู่ประเทศในเอเชีย เริ่มตั้งแต่ จีน เกาหลีเหนือ เวียดนาม ลาว เขมร โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นที่มั่นสำคัญของโลกเสรีที่ต้องต้านทานโลกสังคมนิยมไม่ให้แพร่ขยายต่อไปได้ ในช่วงเวลานั้นเกิดความหวุ่นกลัวว่า ประเทศในเอเชียตะวันออกเหล่านี้จะล้มเป็นคอมมิวนิสต์ แม้กระทั่ง ไทย มาเลเซีย (เอกชัย หงส์กังวาน. 2556)

เมื่อโลกสังคมนิยมเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ทำให้เกิดพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยหรือ พคท. ตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี 2475 โดยมีการเคลื่อนไหวตั้งแต่ปี 2468 - 2470 (พรภิรมณ์ เชียงกุล. 2550 : 3) และเป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นตามทฤษฎีลัทธิมาร์กซ์-เลนิน ซึ่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ เช่น เกิดปัญหาข้าวขาดแคลนมากแวง ถึงขั้นที่ประชาชนต้องเข้าแถวซื้อข้าวสาร สินค้ามีราคาแพงแต่ค่าแรงต่ำ รัฐบาลขาดเสถียรภาพเนื่องจากเกิดการรัฐประหารบ่อยครั้ง มีการแย่งชิงอำนาจกันเองภายในกลุ่มทหารและชนชั้นนำ รวมถึงการแทรกแซงจากต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา (ทวีพรธนะ สาลีผล. 2555 : 6-12)

การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เริ่มจากกลุ่มชาวยุโรปและชาวจีนในประเทศไทย ที่เข้ามาสร้างขุมกำลังจนนำไปสู่การตั้งคณะคอมมิวนิสต์สยาม เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2473 ต่อมาเมื่อเกิดสงครามจีน-ญี่ปุ่น พรรคคอมมิวนิสต์ไทยปรับสภาพเป็นขบวนการต่อต้านญี่ปุ่น ทำให้สามารถระดมเยาวชนจำนวนมากมาเข้าร่วม เมื่อญี่ปุ่นบุกไทยใน พ.ศ.2484 การจัดตั้งของพรรคก็ขยายตัวมากขึ้น จึงมีการเปิดการประชุมสมัชชาพรรคครั้งแรก เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2485 และนำมาสู่การก่อตั้ง “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย” (พคท.) อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2485 ก่อนจะดำเนินการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2508 (สุธาศัย ยิ้มประเสริฐ, 2557) โดยเรียกเหตุการณ์นั้นว่า “วันเสียปืนแตก” นับเป็นการก่อกำเนิดของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่นำมาสู่การต่อสู้อย่างยาวนานระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลไทยในขณะนั้น ที่บ้านนาบัว อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของสงครามประชาชน

ขณะเดียวกันกลุ่มนิสิตนักศึกษาต้องการมีสิทธิเสรีภาพและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้มีอำนาจรัฐในขณะนั้นกับนักศึกษาและประชาชน สถานการณ์ทางการเมืองที่มีความไม่แน่นอน นับตั้งแต่ 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519 โดยเฉพาะในเหตุการณ์ของเช้าตรู่ วันที่ 6 ตุลาคม 2519 ที่เกิดการปราบปรามนักศึกษาอย่างรุนแรง กลุ่มนักศึกษาประชาชนได้ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นจุดที่ทำให้นักศึกษาเข้าป่าจำนวนมาก ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์มีแนวร่วมเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ทั่วประเทศ จากการรวมกันระหว่างชาวบ้านกับนักศึกษา (สารคดีฉบับพิเศษ. 2552: 197-207) เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลไทย ณ เวลานั้น

ในขณะที่โลกมีกระแสการปกครองเพียง 2 กระแสหลัก เป็นเหตุปัจจัยทำให้ประเทศไทยนั้นต้องตัดสินใจว่าจะเดินไปในแนวทางใด ระหว่างประชาธิปไตยกับคอมมิวนิสต์ รัฐบาลไทย ณ ขณะนั้นเลือกที่จะใช้แนวทางประชาธิปไตยที่มีสหรัฐอเมริกาหนุนหลัง หนทางที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงเมื่อเลือกทางหนึ่งก็ต้องต่อสู้กับอีกทางหนึ่ง พรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้ดำเนินการ เผยแพร่ลัทธิไปยังประชาชนในเขตพื้นที่ที่ประชาชนยังมีความเป็นอยู่ที่ยากจนโดยเฉพะภาคอีสานเป็นหลัก โดยใช้ยุทธศาสตร์ “ป่าล้อมเมือง” เพื่อให้ประชาชน เกษตรกร ชาวจีน ชาวนา เข้าร่วมต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น (ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย. 2557)

การที่โฮจิมินห์เข้ามาเคลื่อนไหวเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ในบริเวณภาคอีสานของไทยทำให้ลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นที่รู้จักกันในหมู่ของคนไทยบางกลุ่มในภาคอีสานซึ่งต่อมาได้เข้ามามีบทบาทในฐานะผู้นำทางการเมืองฝ่ายซ้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคอีสานที่สนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ และภาคอีสานได้กลายเป็นดินแดนและเวทีที่มีศักยภาพของการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์ของดินแดนแถบนี้ ซึ่งทั้งวิถีชีวิต ภาษา เชื้อชาติ และวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างลาว ดังคำกล่าวของนายธีร์วัช ธวัชมนต์ อุดม ที่กล่าวว่า มีร่องรอยให้เห็นตลอดแนวเหนือจรดใต้ตั้งแต่จังหวัดเลยจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี เช่น การพบเครื่องถ้วยชาม ฟันธงไทย-ลาวที่อาศัยอยู่ตลอดสองฝั่งโขง การสร้างศาสนสถานต่างๆ เช่น ศาลาแก้วกู่ หรือวัดแขก ในระหว่างปี พ.ศ. 2476 – 2539 โดย “ปู่บุญเหลือ สุริรัตน์” หรือ “ปู่เหลือ” ที่ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองเวียงจันทน์กับจังหวัดหนองคาย (ธีร์วัช ธวัชมนต์ อุดม, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ธันวาคม 2557) จากหลักฐานที่ปรากฏข้างต้น ด้วยการที่ประชาชนทั้งสองฝั่งนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ส่งผลทำให้มีการรับแนวคิดต่างๆ ผ่านสายสัมพันธ์เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกกับรัฐบาลไทย ก่อให้เกิดการดิ้นรนต่อต้านการปกครองจากส่วนกลางของไทยในท้ายที่สุด

สำหรับจังหวัดสกลนคร ลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ได้ถูกนำเข้ามาโดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวของหมู่ผู้อพยพเวียดนามบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยในปี พ.ศ.2468 ซึ่งมีรายงานว่า โฮจิมินห์ได้ส่งชาวเวียดนามกลุ่มหนึ่งจากสันนิบาต ปฏิวัติเวียดนาม (Vietnam Revolutionary League) ซึ่งมีศูนย์บัญชาการที่กวางตุง จุดมุ่งหมายของการส่งชาวเวียดนามกลุ่มนี้เข้ามาในเมืองไทยก็เพื่อเข้ามาเคลื่อนไหวหาแนวร่วมในกลุ่มชาวเวียดนามที่อพยพมาอาศัยอยู่ในภาคอีสานของไทย (พรภิรมณ์ เชียงกุล. 2550 : 6)

ในปี พ.ศ.2471 มีรายงานว่า โฮจิมินห์เองก็ได้เดินทางเข้ามาเคลื่อนไหวในหมู่ผู้ลี้ภัยเวียดนามทางอีสานของไทยโดยใช้ชื่อจัดตั้งว่า “เฉ่าฉิน” (Old Chin) และ “เฉ่ากว๊อก” (Old Vuong) โฮจิมินห์ยังออกหนังสือพิมพ์ชื่อ ถันอาย (Than Ai) แปลว่า มิตรภาพ และเป็นผู้ออกตั้งสมาคม Annamest Fraternity of Siam และเปิดโรงเรียนสอนคนเวียดนามและไทยที่ไม่มีการศึกษา มีรายงานว่า ช่วงที่โฮจิมินห์เข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทยนั้น โฮจิมินห์ได้เดินทางไปยังเมืองต่างๆ เช่น พิจิตร อุตรธานี สกลนคร และกรุงเทพฯ ช่วงเวลาที่เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯนั้นโฮจิมินห์ได้ปลอมตัวเป็นพระและเผยแพร่ความคิดทางการเมืองและสังคมแก่พระหนุ่มๆ ส่วนที่จังหวัดสกลนคร โฮจิมินห์ได้เปิดโรงเรียนสอนลัทธิมาร์กซิสต์ขึ้นที่วัดพระธาตุเชิงชุมและที่บ้านนาอ้อย ในบรรดานักเรียนของโฮจิมินห์ที่สำคัญและมีบทบาททางการเมืองต่อมาคือนายเตียง ศิริขันธ์ และนายครอง จันดาวงศ์ (ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. 2543 : 6-9)

ประกอบกับในช่วงปี พ.ศ.2480-2495 นักการเมืองในภาคอีสานเริ่มมีบทบาทสำคัญและเป็นที่ยึดมั่นในทางการเมือง ทั้งนายเตียง ศิริขันธ์ และนายครอง จันดาวงศ์ ซึ่งทั้งสองคนได้รับการเลือกตั้งให้เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของจังหวัดสกลนคร มีอุดมการณ์อันแรงกล้าที่จะต่อสู้เพื่อเกษตรกรและคนทุกชนชั้นในสังคมไทย เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมในขณะนั้น จนทำให้เขาทั้งสองนั้นถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ในเวลาต่อมา นายเตียง ศิริขันธ์ ถูกฆาตกรรมด้วยการรัดคอและนำไปฝัง และนายครอง จันดาวงศ์ ถูกประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ในข้อหาแบ่งแยกดินแดนและเป็นคอมมิวนิสต์ การตายของ นายครอง จันดาวงศ์ ก่อให้เกิดความแค้นใจในหมู่ของผู้ที่สนับสนุน ภายหลังจากที่นายครอง

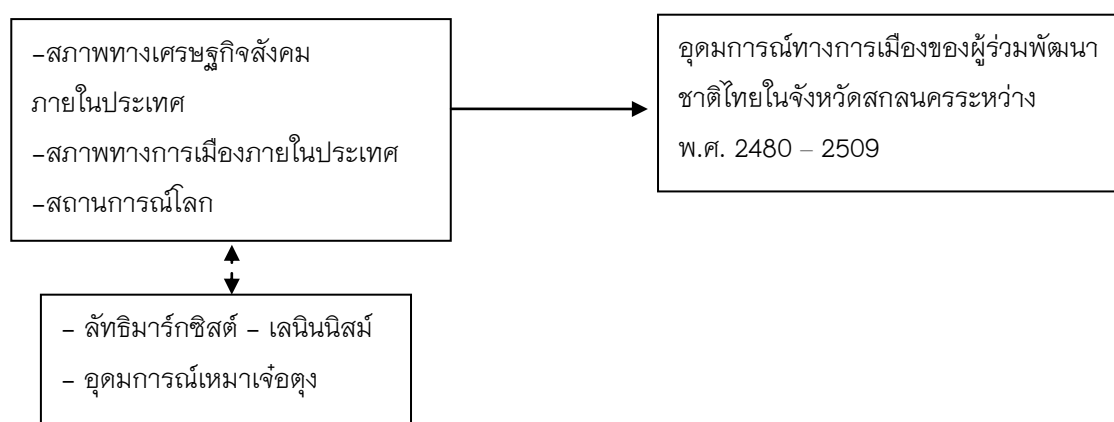
จันดาวงศ์ ถูกประหารชีวิตไม่นาน พรรคพวกของเขาได้เข้าป่าและได้ร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (มานะศักดิ์ จันดาวงศ์. 2552)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอุดมการณ์ของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนคร เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการเคลื่อนไหวในการเผยแพร่แนวคิดตลอดจนการต่อสู้กับอำนาจรัฐของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงอุดมการณ์ของกลุ่มคนโดยเฉพาะกลุ่มคนในจังหวัดสกลนคร เพื่อการเรียนรู้ถึงอดีต อันจะนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปช่วยพัฒนาระบบการเมืองทุกระดับของประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยและสาเหตุที่นำไปสู่การก่อเกิดอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509
2. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ในเรื่อง 1. ความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตของประชาชนจากรัฐ 2. การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม 3. การต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบท
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้อมูลหลักดังนี้

กลุ่มที่ (1) เอกสารสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480-2509

กลุ่มที่ (2) บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480-2509 จำนวน 1 คน ผู้ที่มีความรู้และมีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 2 คน และนักวิชาการที่ได้ศึกษาและค้นคว้าในเรื่องของคอมมิวนิสต์ในจังหวัดสกลนครจำนวน 3 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จะมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและสามารถจำแนกประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือ วารสาร เอกสารจากเว็บไซต์ และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ยุทธการทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ทั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) และการศึกษาจากเอกสาร สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยและสาเหตุที่นำไปสู่การก่อเกิดยุทธการทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509

การล่มสลายของอำนาจนิยมแบบกษัตริย์ในยุโรป ที่ไม่อาจตอบสนองต่อโครงสร้างทางสังคมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการล่มสลายของสถาบันกษัตริย์ในรัสเซีย ภายหลังจากปฏิวัติบอลเชวิค ในปี พ.ศ. 2460 จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจากการปกครองในระบอบกษัตริย์ไปสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ประเทศแรกของโลก

การเกิดขึ้นของคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย และประสบความสำเร็จทางทฤษฎี หลังการปฏิวัติบอลเชวิค และมีการเผยแพร่มายังเอเชีย ในขณะที่เหตุการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อินโดจีน ประชาชนอยู่ในสภาพที่ยังไม่ได้รับความเป็นธรรม มีความไม่เสมอภาค มีการเอารัดเอาเปรียบ โดยเฉพาะจากประเทศนักล่าเมืองขึ้น อย่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศญี่ปุ่น แนวคิดสังคมนิยมจึงเป็นแนวคิดใหม่ เป็นทางเลือกหนึ่ง ทั้งในทางอุดมการณ์สังคมและแนวทางการปฏิวัติ เพื่อปลดปล่อยความลำบากเพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพของประเทศและประชาชน แนวทางคอมมิวนิสต์แบบรัสเซีย จึงถูกนำมาใช้และเผยแพร่เข้ามายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อการปลดปล่อยตัวเองจากประเทศนักล่าอาณานิคม

การเกิดขึ้นของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มชาวจีนอพยพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีตัวแทนพรรคคอมมิวนิสต์สากล จากยุโรป คือ โฮจิมินห์ ที่เข้ามาใช้พื้นที่ในภาคอีสานของไทย นครพนม มุกดาหาร อุตรธานี รวมถึงสกลนคร มาเคลื่อนไหวเพื่อการต่อสู้เรียกร้องเอกราชจากประเทศฝรั่งเศส จนเกิดพรรคคอมมิวนิสต์สยามขึ้น ในปีพ.ศ.2473 ทำให้อุดมการณ์ของพรรค มีการเผยแพร่ขึ้นอย่างจริงจัง การก่อตั้งครั้งแรกๆ ในประเทศไทย โดยการขึ้นของโฮจิมินห์ นั้นเป็นเพียงการเผยแพร่แนวคิดธรรมดา ยังไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อจะเปลี่ยนแปลงอำนาจรัฐของไทย ดังปรากฏในระยะต่อมาที่มีการต่อสู้กับรัฐด้วยอาวุธ เพราะประเทศไทยเป็นเพียงทางผ่านของโฮจิมินห์ เพื่อมาระดมชาวเวียดนามที่เข้ามาลี้ภัยหลังการบาดเจ็บ ล้มตายหลังการต่อสู้กับฝรั่งเศสภายใต้ขบวนการ ชาตินิยมเวียดนาม และหาทางกลับไปกอบกู้เอกราชใหม่ ชาวเวียดนามเหล่านี้อาศัยอยู่ตามพื้นที่ภาคอีสานและภาคกลาง ทั้งกรุงเทพฯ พิจิตร นครพนม มุกดาหาร อุตรธานี รวมถึงสกลนคร

สำหรับภาคอีสานในช่วงเวลานั้นยังเป็นพื้นที่ชนบทที่ห่างไกลและมีชายแดนระยะทางที่ยาว มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศลาว กัมพูชา ที่มีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์จำนวนมาก ทั้งมีพื้นที่ป่าเขาเหมาะสำหรับการเคลื่อนไหวในยุทธศาสตร์ป่าล้อมเมือง โดยเฉพาะในสกลนคร ที่ยังมีประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกับป่า ไม่ว่าจะเป็นชาวไทโซ่หรือกะเลิง ชาวผู้ไท กะเลิง และจากสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นที่ราบสูงมีบริเวณกว้างทำให้การพัฒนาด้านการคมนาคมและการติดต่อไปยังพื้นที่ต่างๆ ยังมีความยากลำบาก สามารถทำให้หลบเจ้าหน้าที่ได้ง่ายเหมาะต่อการเคลื่อนไหวต่อต้านเจ้าหน้าที่รัฐ จึงสอดคล้องกับแนวทางปฏวัติของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ต้องการเคลื่อนไหวในเขตชนบทและป่า ตามยุทธศาสตร์ “ป่าล้อมเมือง”

ในขณะเดียวกันพื้นที่สกลนคร ยังเป็นพื้นที่ของอดีตรัฐมนตรีและ ส.ส. อีสาน คือนายเตียง ศิริขันธ์ และนายครอง จันดาวงศ์ กลุ่มคนเหล่านี้ ล้วนมีสายสัมพันธ์อันดีกับแกนนำของขบวนการกู้ชาติของชาวเวียดนาม จากขบวนการกวาดต้อนผู้ลี้ภัยชาวเวียดนาม-คอมมิวนิสต์แบบเวียดนาม (ล้วนมาจากพื้นฐานชาตินิยมเวียดนาม) ที่เคยช่วยเหลือชาวเวียดนาม ชาวลาว ชาวเขมร ภายใต้ยุทธศาสตร์สันนิบาตเอเชียอาคเนย์ ที่มีนายเตียง เป็นประธาน เจ้าสุภานุวงศ์ เป็นเลขา นายเลอฮาย เป็นเหรียญ ต่อต้านนักล่าเมืองขึ้น มีท่านปรีดี พนมยงค์และขบวนการเสรีไทย ภาคอีสานเป็นผู้สนับสนุน หลักฐานเชิงประจักษ์ ที่คณะนายเตียง และแกนนำชาวสกลนคร พยายามช่วยเหลือ คือ อาวุธของเสรีไทย ถูกส่งไปสนับสนุนการรบของโฮจิมินห์ ในเวียดนาม การก่อตั้ง เสรีลาว และนำมาฝึกที่สกลนคร โดยการดูแลของนายครอง จันดาวงศ์

การก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในการต่อต้านญี่ปุ่นเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้เกิดขบวนการคอมมิวนิสต์ในจังหวัดสกลนคร เพราะผู้นำคนสำคัญของภาคอีสานในขณะนั้นก็คือ นายเตียง ศิริขันธ์ ซึ่งมีบทบาททางการเมืองอย่างสูงในช่วงเวลานั้น และมีความใกล้ชิดกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างมาก จนทำให้เขามีกองกำลังเสรีไทยขึ้นมาต่อต้านญี่ปุ่น ภายหลังจากญี่ปุ่นแพ้สงคราม ฝ่ายรัฐบาลที่ยึดอำนาจมาจาก ปรีดี พนมยงค์ ก็เกรงว่ากลุ่มเสรีไทยจะลุกขึ้นสู้ต่อต้าน จึงกล่าวหาว่ากลุ่มของนายเตียงว่า มีการสะสมอาวุธเพื่อแบ่งแยกดินแดน และได้มีการปราบผู้นำทางการเมืองในสายอีสาน จนนำมาสู่การจับกุมและฆาตกรรมนายเตียง ศิริขันธ์ ซึ่งเป็นตัวแทนทางจิตวิญญาณของคนอีสานและคนสกลนครในเวลาต่อมา ทำให้ขบวนการเสรีไทยในภาคอีสานและคนอีสาน โดยเฉพาะในพื้นที่สกลนคร เกิดความเห็นว่า รัฐไม่ได้ให้ความเป็นธรรมกับพวกเขา โดยเฉพาะต่อนายเตียง ทำให้เครือข่ายของนายเตียง ที่หนีไปคนละทิศละทางอยู่นั้น ได้ตัดสินใจเข้าร่วมกับขบวนการคอมมิวนิสต์ ต่อเนื่องมาถึงการประหารชีวิต 4 อดีต รัฐมนตรี รวมทั้งการประหารชีวิต ครูครอง จันดาวงศ์ ที่สนามบินอำเภอสว่างแดนดินตามคำสั่งของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2504 ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) มีมติ ให้สมาชิกพรรคฯ ลงสู่ชนบทปลุกระดมมวลชน เตรียมการต่อสู้ด้วยอาวุธ แกนนำคอมมิวนิสต์ในระดับกรมการเมืองศูนย์กลางพรรคฯ จึงลงทำงานมวลชน เพื่อเอาคนเหล่านี้เข้ามาอยู่ร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์สกลนคร และในที่สุดก็สร้างเขตฐานที่มั่นได้ในดงพระเจ้า แถบเทือกเขาภูพานและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งพร้อมอ้าแขนรับทุกคนที่ผิดหวังกับรัฐบาลและสังคมไทย รวมถึงคนที่ไม่ได้มีที่ไป

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ สาตรรอด (2516) เรื่องบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการต่อต้านผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย พบว่าจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีปัจจัยหลายอย่างที่ก่อให้เกิดการแทรกซึมและขยายตัวหรือเกิดมีกลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือนิยมคอมมิวนิสต์ขึ้นได้โดยง่ายนั้น เช่น ลักษณะภูมิประเทศซึ่งเป็นป่า เป็นเขา เหมาะแก่การแทรกซึมตั้งฐานปฏิบัติการหมู่บ้านโดดเดี่ยวห่างไกลขาดการคมนาคม ซึ่งง่ายต่อการเข้าถึงของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ประชากร ส่วนมากยากจน การศึกษาต่ำ สุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาลในหมู่บ้านห่างไกลขาดแคลนนายแพทย์ ประชากรอพยพซึ่งอาจเป็นที่แอบแฝงเข้ามาของฝ่ายตรงข้าม ชนส่วนน้อยซึ่งนิยมคอมมิวนิสต์และเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาล ปัญหาชายแดนและคอมมิวนิสต์ในประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดเลยเป็นจังหวัดชายแดนซึ่งติดกับประเทศลาว

หมู่บ้านในประเทศลาวหลายหมู่บ้านกลายเป็นฐานปฏิบัติการและฐานส่งกำลังบำรุงฝ่ายคอมมิวนิสต์ ปัญหาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายมักใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตและขาดความยุติธรรม และงานวิจัยของ ไพศาล กิจเพชร (2517) เรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จังหวัดนครพนม การวิจัยพบว่าปัญหาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในเขตที่มีการแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรในรูปแบบต่างๆ กัน โดยแยกวิเคราะห์กับตัวแปรต่างๆ ดังนี้ 1. ภาวะทางการเงิน 2. ความประพฤติส่วนตัว 3. เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงาน 4. การจัดองค์การหรือกลไกการบริหาร 5. ความร่วมมือประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงาน 7. การติดตามควบคุมบริหารงานตามโครงการ 8. ความร่วมมือของผู้นำชุมชน 9. สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน 10. การแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ นั้นเป็นผลมาจาก 2 ปัจจัยหลักคือ ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

หากจะกล่าวถึงชนชั้นผู้นำไทยเองในเวลานั้น ก็ยังไม่เข้าใจต่อรูปแบบการปกครองไม่ว่าจะเป็นเสรีนิยม หรือสังคมนิยม การเลือกว่าประเทศจะใช้รูปแบบการปกครองแบบไทยเพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีให้กับประชาชนคนไทยนั้นควรจะใช้การปกครองแบบใด แต่สิ่งที่ปรากฏอย่างชัดเจนและสามารถสร้างแนวร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชนชั้นผู้นำหัวสมัยใหม่นั้นก็คือ ถึงเวลาที่ ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ต้องลบทบาทยุติไป เพราะไม่เหมาะที่จะใช้เป็นระบอบการปกครองในประเทศไทยอีกต่อไป

ในช่วงระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของประเทศไทยที่จะปฏิเสธกระแสการเมืองโลกไม่ได้ ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงภายในที่ยังไม่มีทิศทางที่ชัดเจนว่า ประเทศไทยจะเดินทางไปในทิศทางใด จนทำให้ปัญหาทางการเมืองในขณะนั้นดูจะเป็นปัจจัยสำคัญกว่า ชีวิตของประชาชนในทุกๆ พื้นที่ของประเทศไทยรวมทั้งจังหวัดสกลนคร จนทำให้ประชาชนในชนบทถูกละเลยจากผู้ปกครองที่อยู่ส่วนกลาง

การเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ส่งผลโดยตรง ต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เป็นธรรม การแยกประชาชนออกจากทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งแต่เดิม ชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ด้วยการออกข้อจำกัดทางกฎหมาย ยึดทรัพยากรเป็นของรัฐ แต่ในเวลาเดียวกันกลับนำทรัพยากรเหล่านั้นไปสัมปทานให้กับนายทุนที่มีอำนาจเงินมหาศาล

นโยบายเศรษฐกิจทุนนิยม โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นพี่เลี้ยง ที่เน้นการส่งเสริมการผลิตภาคเกษตรเพื่อการส่งออก แต่รายได้ที่ได้กลับนำไปพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม จนทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชนบทกับเมือง เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างรายได้ที่สูง เมื่อการพัฒนาในระบบทุนนิยมไม่สามารถตอบสนองปัญหาของตนเองได้ ความต้องการที่จะมีโอกาสหลุดพ้นจากปัญหาความอดอยากยากจน ทำให้ชาวบ้านต้องไปแสวงหาหนทางใหม่

เมื่อผิดหวังมาจากระบบทุนนิยมก็มีเพียงหนทางสังคมนิยมเพียงอีกหนทางเดียวเท่านั้นที่เหลืออยู่ การเผยแพร่แนวทางคอมมิวนิสต์จึงได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากชาวบ้านในแถบชนบท โดยเฉพาะในจังหวัดสกลนครเองที่ประชาชนมีผู้นำหัวก้าวหน้าอย่าง นายเตียง ศิริขันธ์ ที่วางรากฐานการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียม เรียกร้องให้รัฐบาลใส่ใจในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น รากฐานเหล่านี้ได้ผนวกเข้ากับอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์ จนสามารถนำพาชาวบ้านเข้าเป็นแนวร่วมได้เป็นจำนวนมากในเวลาต่อมา เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะดำเนินการทำลายล้างอำนาจรัฐที่กดขี่ข่มเหงประชาชนในเวลานั้นให้หมดไป เพื่อจะได้เกิดทุนประชาชนให้มีความผูกพันต่อไป นับเป็นแนวคิดหลักที่พรรคคอมมิวนิสต์ในจังหวัดสกลนครใช้ในการเคลื่อนไหวจูงใจประชาชน

2. สาระสำคัญของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480-2509

2.1 ความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตของประชาชนจากรัฐ

ความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตของประชาชนจากรัฐ ด้วยรูปแบบสังคมที่เกื้อกูลกันทำให้เกิดการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้านทำให้รัฐมองว่าการรวมกลุ่มของชาวบ้าน อาจทำให้เกิดการปลุกระดมได้ง่ายและอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ อีกทั้งการฝังรากลึกของพุทธศาสนาในดินแดนอีสาน ที่แนวคิดทางพุทธศาสนานั้นมีความใกล้เคียงกับแนวคิดสังคมนิยมจนสามารถนำมาผสมผสาน และนำมาสร้างแนวร่วมได้ในที่สุด สอดรับกับแนวคิดลัทธิคอมมิวนิสต์ ที่มีข้อกำหนดถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ประชาชนทุกคนมีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกัน และผลผลิตโดยรวมที่ได้มาจะกลายเป็นของส่วนรวม (นิยามโดยคาร์ล มาร์กซที่เรียกว่า "dictatorship of the proletariat") (เอกชัย หงส์กังวาน. 2556)

2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

การพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม แต่ไม่พัฒนาชนบททำให้เกิดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบทของไทยอย่างมาก จึงเป็นโอกาสให้การดำเนินนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์สามารถทำได้ง่ายขึ้น การเผยแพร่อุดมการณ์จึงสามารถขยายพื้นที่ไปยังที่ต่างๆ ในจังหวัดสกลนครอย่างต่อเนื่อง สอดรับกับแนวคิดของ ราล์ฟ ดาร์ห์ (Ralf Dahrendorf, 1959 อ้างใน ดวงเด่น จิตตญาโณ, 2551 : 58) มองว่า เหตุความขัดแย้งทางสังคม เกิดจากการ กัดขีระหว่างกลุ่มต่างๆ การขัดกันในเรื่องผลประโยชน์มาจากการได้รับส่วนแบ่งอำนาจไม่เท่ากันระหว่างกลุ่มเหนือ (Dominant) กับกลุ่มใต้ (Subjugated) การขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในองค์กรสังคมทุกระดับ

2.3 การต่อสู้และเรียกร้องความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมชนบท

การกำจัดตัวแทนที่เป็นปากเป็นเสียงให้กับตัวเอง การจับกุมและนำไปสู่การฆาตกรรม นายเตียง ศิริขันธ์ ทำให้ชาวบ้านในสกลนครเห็นว่า พวกเขาไม่ได้รับความเป็นธรรมกับพวกเขา จึงเข้าป่าต่อสู้รัฐบาลไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ คอนราด ลอเรนซ์ (Konrad Lorenz) มองเทจ (Mongtague) กอร์เนย์ (Gorney) และ สตอร์ (Storr) ที่มองว่ากระบวนการของความขัดแย้งทางชนชั้นของมนุษย์ เกิดจากพื้นฐานของแนวความคิดสัญชาตญาณความก้าวร้าว (Instinctual Theories Of Aggression) ความขัดแย้งและการต่อสู้เป็นกระบวนการทดแทนหรือชดเชยสิ่งที่เป็นสัญชาตญาณก้าวร้าวทำลายล้างมนุษย์ โดยผ่านทางความขัดแย้งหรือการแข่งขันนั้นหมายถึงว่า มันเป็นกระบวนการผ่องถ่ายของความโกรธหรือความกดดันภายใน ดังที่ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ เห็นว่าเหตุของความขัดแย้งมาจาก “ความโกรธ” ซึ่งสภาวะเช่นนี้ทำให้เกิดความเกลียดชัง ทำร้ายและฆ่ากันในหมู่มนุษย์ (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2522 : 318)

3. ผลกระทบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ที่ส่งผลกระทบต่อปัจจุบัน

3.1 ข้อดีของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509

แม้อุดมการณ์คอมมิวนิสต์จะไม่สามารถครอบงำหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองของประเทศไทยได้ แต่อุดมการณ์เหล่านั้นยังสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานทางการเมือง ทั้งบุคคลที่ต้องการเป็นนักการเมือง ตลอดจนประชาชนผู้ต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง โดยแนวคิดอุดมการณ์นั้นยังได้ส่งผลทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในระบบบริหารจัดการทั้งด้านการเมือง การปกครอง การศึกษา การทหาร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และด้านสาธารณสุข ทั้งในส่วนผู้ร่วมอุดมการณ์โดยตรงและประชาชนทั่วไป เกิดการสร้างการเรียนรู้และการตื่นตัวทางการเมือง ของผู้เข้าร่วมอุดมการณ์ทำ

ให้กลุ่มผู้ร่วมอุดมการณ์ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้ตื่นตัว เรียนรู้การปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเองจากการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลส่วนกลาง

การที่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ได้ปลุกฝังความมีระเบียบวินัยให้กับสมาชิก ระเบียบวินัยจึงเป็นสิ่งที่ทำให้การพัฒนาสังคมสามารถก้าวเดินไปได้ เพราะหากขาดซึ่งระเบียบวินัยแล้วเป็นการยากที่คนในสังคมทุกคนจะมีแนวปฏิบัติไปในทางเดียวกัน ทำให้งานส่วนรวมไม่อาจสำเร็จได้

ความเสียสละ ซื่อสัตย์ อุดหนุน การปลุกฝังอุดมการณ์ทั้ง 3 สิ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับบุคคลที่จะเข้ามาทำงานการเมือง เมื่อเข้ามาทำงานการเมืองแล้วจะต้องทำงานด้วยความอดทน มีความเสียสละทั้งเวลา ทรัพย์สิน ความเป็นส่วนตัว โดยตั้งตนอยู่บนพื้นฐานแห่งความซื่อสัตย์สุจริตไม่คิดที่จะมากอบโกยผลประโยชน์จากการทำงานการเมือง

ความสามัคคี ที่ปลุกฝังมาจากอุดมการณ์ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สังคม ชุมชน สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ เมื่อเกิดความเห็นต่างขึ้นมา ความสามัคคีจะเป็นเครื่องมือที่สามารถประสานความร่วมมือของคนในสังคม โดยคนในสังคมยอมที่จะเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ส่วนรวม

สร้างความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคุณสมบัติที่จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยปราศจากความขัดแย้ง เพื่อให้การดำเนินงานของส่วนรวมสามารถดำเนินต่อไปได้

3.2 จุดอ่อน (ข้อด้อย) ของอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509

สำหรับผลกระทบในด้านลบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 พบว่าผลจากอุดมการณ์นั้นไม่สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพที่เป็นจริงของประชาชนในพื้นที่อย่างถูกต้อง นำมาซึ่งการไม่สามารถสร้างการศึกษา สร้างความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน และสามารถนำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง อันเป็นการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองที่ดีให้แก่ประชาชน

การถูกรังแกการเมืองเรียกค่าคุ้มครอง ส่งผลทำให้ประชาชนไม่มีความไว้วางใจการเมือง นักการเมือง หรือการดำเนินงานทางการเมืองในระบบตัวแทน เพราะตัวแทนคิดที่จะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าทำเพื่อประชาชน

การไม่แสวงหาจุดร่วมในสังคม จนทำให้เกิดความแตกแยกในสังคมระดับท้องถิ่น คนในท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมเดียวกัน ไม่สามารถมีจุดร่วมในการพัฒนาสังคมไปในทิศทางเดียวกัน นำมาซึ่งการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย สร้างความแตกแยกและขัดแย้งภายในชุมชนกันเอง

ความหวาดระแวงของคนในพื้นที่ ที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐ นำมาซึ่งรูปแบบการต่อต้านโครงการต่างๆ ของรัฐจากกลุ่มคนบางกลุ่ม

การทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม เพราะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองกับอำนาจรัฐ นำมาซึ่งรูปแบบการต่อสู้เรียกร้อง การแก้ไขปัญหากจากรัฐด้วยวิธีการรุนแรง มากกว่าการเจรจาพูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกัน

3.3 ผลกระทบจากอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยในจังหวัดสกลนครระหว่าง พ.ศ. 2480 – 2509 ต่อการเมืองในปัจจุบัน

การสร้างกรอบแนวคิดที่ต้องแยกมิตรกับศัตรู ได้ส่งผลมาสู่การสนับสนุนการต่อสู้ทางการเมืองในฝ่ายที่ตนเองนิยมชมชอบ

ใช้แนวคิดอุดมการณ์เดิมเปลี่ยนจากการเคลื่อนไหวด้วยอาวุธ มาเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมือง ผ่านการเลือกตั้ง ทั้งการเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยการยึดมั่นตามอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่ต้องคอยช่วยเหลือประชาชน

ทำให้เกิดมุมมองในการต่อสู้เรียกร้องรักษาผลประโยชน์ของตัวเองด้วยสันติวิธีมากขึ้น เพราะความเปราะบางจากวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรง ในการร่วมต่อสู้ทางอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่ต้องพบเห็นการสูญเสียชีวิตของคนไทยด้วยกันเอง

นำแนวคิดอุดมการณ์ของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยมาปรับใช้กับแนวคิดทางการเมืองในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการต่อสู้ตามวิถีทางที่ต้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

นำกรอบแนวคิดจากอุดมการณ์และความเชื่อในอดีต มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์สังคม การเมือง เศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน เพื่อการดำเนินงานของตนเองตลอดจนการสนับสนุนกลุ่มการเมืองต่างๆในปัจจุบัน

การจับกลุ่มร่วมมือกันอย่างหลวมๆ เป็นการจัดตั้งที่ไม่จำเป็นต้องมีองค์กรนำที่ชัดเจน แต่สามารถที่จะรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ เมื่อมีเหตุจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือจากอดีตมิตรสหายเก่าๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่เป็นผลสืบเนื่องจากข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้และวาทกรรมใหม่

1.2 ควรมีการใช้กระบวนการคิดหรือตัดสินใจในเรื่องต่างๆ หรือมีการใช้หลักสันติวิธีคือต้องมีทั้งความแข็งและความอ่อนในตัว มีความยืดหยุ่นในตัว แก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี วางใจเป็นกลาง

1.3 ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ทั้งในทางทฤษฎี และความเป็นจริงในทางปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้และสามารถตัดสินใจเองได้

1.4 ควรนำรูปแบบการจัดตั้งของคอมมิวนิสต์มาปรับปรุงใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น กระตุ้นให้เกิดความสามัคคีกัน ตระหนักถึงผลประโยชน์ของชาติบ้านเมือง และได้มีความพยายามให้มืองค์การร่วมกันที่เข้าไปมีส่วนร่วม ความมีระเบียบวินัย กล้าหาญ เสียสละ พร้อมที่จะเผชิญความลำบากและภัยอันตรายที่อยู่เบื้องหน้าเพื่อชาติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของระบบคอมมิวนิสต์ต่อการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของการเมืองการปกครอง ทั้งการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ในจังหวัดอื่นๆ ในภาคอีสานเพิ่มเติมเพื่อการวิจัยเปรียบเทียบ

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบอุดมการณ์ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสกลนครในยุคปัจจุบัน กับแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

2.4 ควรนำผลการวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างกระบวนการทางความคิดเพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรให้มีจิตสาธารณะหรือมีอุดมคติในการรับใช้สังคม

เอกสารอ้างอิง

ดวงเด่น วิฑูตญาโณ. การศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการความขัดแย้งทางชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ.

วิทยานิพนธ์ พท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.

ดาร์เร็น เมตตาริกานนท์. “การเข้ามาครั้งแรกของคอมมิวนิสต์ ในภาคอีสาน” (ปริภิมณฑ์ เชียงกูล 2550 “การเข้ามาของลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2,” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 33,1 (มกราคม-มิถุนายน) :6-9) 2543.

- ธีรวัช วัฒนอุตม. สัมภาษณ์วันที่ 19 ธันวาคม 2557.
- พรภิรมณ์ เชียงกุล. 2550. “การเข้ามาของลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2,” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 33,1 (มกราคม-มิถุนายน) : 6-9
- ไพศาล กิจเพชร. ปัญหาการปฏิบัติงานของพัฒนากร ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จังหวัดนครพนม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517.
- มานะศักดิ์ จันดาวงศ์. “พลิกแพ้มคดียึด : วีรบุรุษสว่างแดนดิน"ครอง จันดาวงศ์"” สืบค้นจาก
<http://www.komchadluek.net/detail/20090530/14931/วีรบุรุษสว่างแดนดินครองจันดาวงศ์.html>
เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2558
- รวีพรรณ สาลีผล. ประวัติของเศรษฐกิจไทยตั้งแต่ 2475. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.
- ศูนย์ข้อมูลการเมืองไทย. สืบค้นจาก <http://www.politicalbase.in.th/index.php/พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย>
เข้าถึงเมื่อ 14 มกราคม 2558.
- สมศักดิ์ สารทอด. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการต่อต้านผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.
- สารคดีฉบับพิเศษ. ป่วย อึ้งภากรณ์ 2459-2543. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ (1984), 2552.
- สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. “ประวัติการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์สยาม,” ศิลปวัฒนธรรม 28, 6 (เมษายน) : 155 2550.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. พุทธศาสนากับบอหิงสธรรม ในปฏิบัติการแห่งความรัก : ยุคสมัยแห่งความรุนแรง. กรุงเทพฯ :
กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม, 2522.
- เอกชัย หงส์กังวาน. “ย้อนประวัติศาสตร์คอมมิวนิสต์ทั่วโลกและการนิรโทษกรรมในไทย” สืบค้นจาก
<http://www.prachatai.com/journal/2013/03/45867> เข้าถึงเมื่อ 14 มกราคม 2558.